

hotel

'hotell'

ITALIENSK

Ordet *hotel* ser ut som et typisk lånord: Det slutter på en konsonant, mens alle italienske ord slutter på en vokal, for eksempel *latte* 'melk', *scala* 'trapp', *acqua* 'vann'. Ordet begynner dessuten med en <h> som ikke uttales.

Hotel er opprinnelig et latinsk ord, som kom til italiensk via fransk i 1813, i en periode da mange ord ble lånt fra fransk på grunn av at fransk kultur hadde høy prestisje.

↓

Italienske ord med samme rot:
ospedale 'sykehus'
ospite 'gjest'
ostello 'vandrerhjem'

Hvilket ord brukte man da før 1813 for å referere til et sted hvor reisende overnatter mot betaling? Jo, ordet *albergo*. Det er et typisk italiensk ord med vokal på slutten.

Ordet *albergo* kommer fra urgermansk *harjabergō*, som betyr 'hærens leir, brakker' (samme ord som i norsk *herberge*). Germanske stammer begynte på 200-tallet å invadere territoriet som nå er Nord-Italia. De var krigere og tok med seg militære ord. Også *guerra* 'krig' er et germansk ord, brukt istedenfor det latinske *bellum*.

Så hvilket ord er best å bruke når vi reiser til Italia og vil bestille et sted å bo? Begge to: *albergo* eller *hotel*.

Hotel kalles for øvrig et «luksuslånord» fordi det egentlig ikke var noe behov for å låne et ord til, siden ordet *albergo* allerede eksisterte. Det er mulig at ordet *hotel* ble brukt for å beskrive et finere og mer eksklusivt sted å overnatte. Reisekulturen endret seg og man trengte derfor et nytt ord.

Italiensk har mange «luksuslånord», ord som eksisterer i språket sammen med et alternativt (rent italiensk) ord. En av grunnene til det er språkpolitikken mot fremmedord under den italienske fascismen på 1930-tallet. Denne kalles *purismo* (*puro* betyr 'rent'). For eksempel ble *fine settimana* laget i 1932 for å erstatte *week end*, som kom inn i språket i 1905. I dag brukes begge.

Grand Hotel Palazzo, Livorno

I denne perioden ble altså mange lånord erstattet med nyskapte italienske ord – for eksempel ble *regisseur* (fra fransk) til *regista* og *chauffeur* (fra fransk) ble til *autista* – eller med ord som allerede var i språket: *albergo* ble brukt istedenfor *hotel*. Men *hotel* hadde flaks: Etter fascismen ble ordet hentet frem igjen. Det er mer praktisk å bruke det, fordi det er adressert til dem som kommer til et land, ikke til dem som bor der. Ordet *hotel* finnes på mange språk – det er et internasjonalt ord som alle forstår.

Elizaveta Khachatryan, Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk, UiO

Ordfestivalen

UNIVERSITETET
I OSLO